

พระราชกฤษฎีกา

วางระเบียบการ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา อภิวราวุธ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ สั่งว่า ด้วยได้ทรงสังเกตเห็น
เห็นว่า การทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ร้องทุกข์ หรือขอพระราชทาน
พระมหากรุณาบรรรมิในกิจต่าง ๆ ตามที่กระทำกัน อยู่ในเวลาที่ล่วงมา
ยังหาเป็นระเบียบเรียบร้อยดีไม่ เพราะความไม่เข้าใจ ระเบียบแบบแผน
อันควรที่จะประพฤติ นั้น แต่เป็นเหตุ

การที่ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ข้าแผ่นดินทุกชั้นได้ มี
 โอกาส ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาโดยตรงได้นั้น ก็เหมือนทรง ประกาศ พระ
 ราชประสงค์ ให้ปรากฏชัด เจนว่า พระองค์ ทรง ดำรง อยู่ใน ตำแหน่ง
 แห่ง กุฎบัตร ของ ชาวไทย มี พระราชหฤทัย ปรารถนา ที่ จะ ระวัง ทุกข์ ผดุง
 ศุข แห่ง ประชาชน อยู่ เป็น นิฉ และ จะ ได้ มี พระราช ประสงค์ ที่ จะ ดัด
 หย่อน พระมหากรุณาคุณ ซ่อน ก็ หามี ได้ แต่ เป็น การ ถนอม อดอยู่ เหมือน
 ที่ ข้าแผ่นดิน จะ เข้าใจ ว่า พระองค์ ทรง มี พระราช กรุณานิย กิจต่าง ๆ ซึ่ง
 ต้อง ทรง ปฏิบัติ หรือ ทรง พระราช ดำริห์ และ ทรง แนะนำ ผู้ ที่ รับ ราชการ
 ใน ตำแหน่ง นานี่ต่าง ๆ อยู่ เป็น เนิฉ นิฉ จะ ได้ ประทับ อยู๋ อย่าง เปลา่ กั
 หามี ได้ และ ถ้า แม้ จะ ต้อง ทรง เป็น พระราช ธุระ โดย พระ องค์ เอง ใน การ
 วินิจฉัย ฎีกา ทุก ฉบับ ที่ มี ผู้ ทูลเกล้า ฯ ถวาย แล้ว ก็ จะ หา เวลา ทรง พระ
 ราช ดำริห์ ใน ราชกิจ พแนก อื่น ๆ ไม่ได้ โดย จึง มีความ จำ เปน ที่ ต้อง
 ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ใ้ ทรง ปรนการ ค้าต ฎีกาไว้ เป็น ผู้ พิจารณา
 อรรถคดี เป็น ค้าต อุทธรณ ชั้น สูง สุด เพื่อ แบ่ง พระราช ภาระ ล่วง ๑
 ถึง กระ นั้น ก็ ตี การ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา โดย ตรง จะ ได้ ทรง ห้าม
 ปราบ หรือ ตัด รอน เสียบ ที่ เดียว นั้น ก็ หามี ได้ ยัง ทรง พระ กรุณา รั้ง ฎีกา
 ของ ข้าแผ่นดิน อยู่ เหมือน กัน ที่ มี นามว่า เป็น พระ มหา กรุณา อัน คว
 ที่ จะ รู้สึก อยู่ ท่วง หน้า กัน แต่ บาง คน ก็ ยัง เข้าใจ ผิด คิด เห็น ไป ว่า - การ ที่
 ยัง ทรง รั้ง ฎีกา อยู่ นั้น แปร ว่า ทรง รั้ง อุทธรณ จาก ค้าต ฎีกา ออกจาก ๑
 จึง ได้ มี ผู้ ถวาย ฎีกา คัด คาน หรือ ตี แยก คำ พพากษา ค้าต ฎีกา อยู่ เนิฉ ๆ

ทำให้เปิดช่อง เวลาเป็นอันมา จำนวน ๑ กับอีก ประการ ๑ มีบุคคลบางคน ซึ่งไม่รู้จัก กาดะ เทอะ เทียบ คัก ถวาย ฎีกา ใน เวลา และ ที่ ชันไม่ เหมาะ ด้วย ประการ ทั้งปวง นั้น อยู่เนื่อง ๆ

เหตุ นี้ จึง มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ พระ ราชทาน พระ ราช กฤษฎีกา กำหนดระเบียบการ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกาไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดา ฎีกา ที่ จะ ทูลเกล้า ฯ ถวาย โดยตรง และ ที่ จะ ทรง รับวินิจฉัย โดย พระ องค์ เอง นั้น ต้อง ตก อยู่ใน ลักษณะ อย่างใด อย่าง ๑ ดังต่อไปนี้ คือ

๑ ขอพระ ราชทาน พระ มหา กรุณา ตด หย่อน ผ่อน โทษ ซึ่ง คัด หลวง ใด ๆ ตั้งแต่ คัด ฎีกา ลงไป ได้วางบท แล้ว ตาม พระ ราช กำหนด กฎหมาย (แต่ไม่ใช่ได้แย้งคำพิพากษาของศาลนั้น ๆ)

๒ ขอพระ ราชทาน พระ มหา กรุณา ขอ รับ พระ ราชทาน พระ ราชทาน อนุเคราะห์ ใน กิจ ส่วน ตัว เพื่อ ปลด ปลื้อง ความ ทุกข์ อัน จะ หาหนทาง ปลด ปลื้อง โย อาการ อัน ไม่ได้ นอกจาก ขอ พระ ราชทาน พระ มหา กรุณา โดยตรง

๓ กล่าวโทษเจ้าหน้าที่ ผู้ใช้อำนาจนอกเหนือที่สมควรแก่น้ำที่ ราชการ ซึ่งตน ปฏิบัติ อยู่ หรือ ใช้ อำนาจ นั้น โดย อาการ อัน รุน แรง เกิน เหตุ จน ทำให้ ข้าราชการ คนใด ความเดือดร้อน

๔ กล่าวโทษเจ้าหน้าที่ ผู้ประพฤติทุจริตในหน้าที่ มีการใช้อำนาจ ทาง ราชการ เพื่อ ก่อตั้ง ชุม เหว หรือ ฉ้อ ราษฎร์ บัง หลวง เป็นต้น

ข้อ ๒ บรรดาที่ฎีกา ทูลเกล้า ฯ ถวาย ต้อง มีนาม และ ตำแหน่ง และ
 สถานที่ อยู่ ของ ผู้ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกานั้น ปรากฏ อยู่ใน ฎีกา เพื่อ
 เจ้าหน้าที่จะได้ พบตัว ผู้ ถวาย ฎีกาได้ โดยง่าย ไม่ ต้อง เสีย เวลา เนิ่น เกิน
 กว่าที่ จำ เปน (บัตร ต้นเทห์ ไม่ ทรง รับ พิจารณา เปน อัน ขาด)

ข้อ ๓ ถ้า แม้วา ฎีกานั้น จะ ทูลเกล้า ฯ ถวาย โดย ตนเอง ให้ ปฏิบัติ
 เปน ระเบียบ ดัง ต่อไปนี้

๑ ถ้า เปน ข้าราชการ ชั้น ตัญญาบัตร ให้ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ได้
 ใน วันที่ เสด็จ ออก ขุนนาง และ ให้ พักจาด กลาง กับ เจ้าพนักงาน กระทรวง
 ว่า จะ ให้ คอย เฝ้า ใน แห่ง ไต จึง จะ เปน ที่ เหมาะ ที่ สุด สำหรับ ที่ จะ
 ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ต่อ พระ หัตถ์ ได้ หรือ ถ้า เปน การ ส่วน แต่ ไม่มี
 โอกาส เหมาะ ที่ จะ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ต่อ พระ หัตถ์ จะ นำ ฎีกา นั้น ไป ส่ง
 ณ ที่ ทำการ ราช เลขา นุการ เอง ที่ เดียว ก็ได้

๒ ถ้า มี ใช้ ข้าราชการ ชั้น ตัญญาบัตร ก็ ให้ ไป คอย ทูลเกล้า ฯ
 ถวาย ที่ หน้า พระ ตาน ส่วน ตูสิต ถ้า ประทับ อยู่ ส่วน ตูสิต หรือ ที่ ถนน หน้า
 พระ ตาน ริม ประตู วิเศษไชยศรี ถ้า ประทับ อยู่ใน พระ บรมมหา ราชวัง จะ
 ได้ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ มี นาย คารวจ ไป ยืน คอย อยู่ เพื่อ
 รับ ฎีกา ใน เวลา ที่ เสด็จ พระ ราช ตำเนน ผ่าน ไป หรือ ถ้า เปน การ ส่วน
 จะ รอ มี ไต ก็ ให้ นำ ฎีกา ไป ส่ง ยัง ทิม ตำบล กรม พระ คารวจ ที่ เดียว ก็ได้

๓ ถ้า เปน เวลา เสด็จ เสด็จ มณฑล หัว เมือง หรือ ประทับ อยู่ใน
 พระ ราช ตำหนัก ใน หัว เมือง ผู้ ที่ เปน ข้าราชการ ชั้น ตัญญาบัตร จะ ทูลเกล้า ฯ

ถวายฎีกาโดยตนเอง ก็ให้พูดจานัดหมายกับเจ้าพนักงาน กระทรวงวัง เพื่อ นำเข้า ทูล ของ ชลธิ์ พระ บาท ใน โอกาส อัน เหมาะ หรือ ถ้า มี ไข้ ราชการ ชั้น สัณญา บั๊ว ก็ให้ถามที่ กรม พระ ตำรวจ เพื่อ นัดหมาย ไปรับ ฎีกา ต่อ นำ พระ ที่ นั้น หรือ จะ สั่ง ที่ กรม พระ ตำรวจ ที่ เดียว ก็ได้

ข้อ ๔ ถ้า ผู้ใด มีความ ปรารถนา ที่ จะ สั่ง ฎีกา ทูลเกล้า ฯ ถวาย โดย ทาง ไปรษณีย์ ให้ สอด ฎีกา ใน ช่อง สดัก หลัง ว่า “ขอ พระราชทาน ทูลเกล้า ฯ ถวาย” ช่อง นนท ของ เบ็ด ผัน ใจ แต่ ให้ สอด ลง ใน ช่อง อีก ชั้น ๑ สดัก หลัง ช่อง ถึง ราชเดชา นการ ช่อง ชั้น นอก นี้ ให้ ปิด ผัน ใจ และ ปิด ตัว ตรา ไปรษณีย์ ตาม ระเบียบ การ ส่ง หนังสือ ทาง ไปรษณีย์

ข้อ ๕ ถ้า ผู้ใด จะ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา โดย วิธี อื่น ผิด ระเบียบ ซึ่ง กล่าว มา แล้ว ใน ข้อ ๓ นั้น ถ้า เป็น ที่ ภายใน เขต พระ ราชฐาน ให้ เป็น หน้า ที่ เจ้าพนักงาน กระทรวง วัง และ กรม พระ ตำรวจ ว่า กล่าว ตก เดือน ให้ ประพฤติ ให้ ถูก ระเบียบ และ ถ้า จำ เป็น ก็ ให้ ห้าม ประมา เดี๋ย อย่า ให้ เป็น ที่ ชุ่น เคียง หรือ รำคาญ ไต ผา ของ ชลธิ์ พระ บาท ได้

ถ้า เป็น ที่ นอก พระ ราชฐาน ให้ เป็น หน้า ที่ เจ้าพนักงาน กอง อารักขา คือ กรม กอง ตระเวน (ใน กรุง) และ กรม ตำรวจ ภูธร (ใน หัว เมือง) ว่า กล่าว แด ห้าม ประมา ดัง กล่าว มา แล้ว

อนึ่ง ถ้า พระ เอิน เป็น เจตนา เจ้าน้ำ ที่ มี ทิน ที่ จะ ว่า กล่าว ห้าม ประมา ผู้ ถวาย ฎีกา ได้ เขา ไป ยื่น ฎีกา เสีย แล้ว ฉน ไซ้ร ห้าม มี ให้ ผู้ ใด รับ ฎีกา ที่

เล่ม ๓๑ หน้า ๔๙๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๔๕๗

ถวายสัตย์ระเบียนเช่น นั้น ต้องให้ถวายใหม่ให้ถูกต้อง ตามระเบียบจึง
ค่อยรับ

ให้เป็นหน้าที่เจ้ากระทรวง ผู้ปกครอง ท้องที่ ออกคำสั่งแจ้งให้ประชาชน
เข้าใจ ข้อความใน พระราชกฤษฎีกา นี้ จึงทุกประการ และให้เจ้าหน้าที่
ต่าง ๆ ซึ่งได้กล่าว นาม มา แล้ว ข้าง ต้น นี้ ปฏิบัติกิจการ ตามหน้าที่ ของ
ตนโดย เข้มงวด กวดขัน ดิบไป

พระราชกฤษฎีกา พระราชทาน มาณวันที่ ๕ มกราคม พระพุทธศักราช
๒๔๕๗ เป็นวันที่ ๑๕๑๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้